

לקומי שיחות נוסח ועל הנסים

הת' מנחם מענדל ליפשיץ

תלמיד בישיבה

/ב/

בלקו"ש חכ"ה חנוכה (ע' 235 ואילך) מבאר לשון תפילת ועל הנסים - "... ואחר כך באו בניך לדביר ביתך ופנו את היכלך וטהרו את מקדשיך והדליקו נרות בחצרות קדשיך וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמן הגדול", ש"והדליקו נרות בחצרות קדשיך" קאי (לא על הדלקת נרות המנורה, כ"א) על נרות של הודאה שהדליקו לא רק בהיכל אלא בכל סביבותי' כדי להודות ולהלל על הנסים, ע"ש.

וז"ל בס"ב: "ולכאורה נראה לומר אז "והדליקו נרות בחצרות קדשיך" ווערט ניט געמיינט די נרות המנורה שבמקדש - נאר אנדערע נרות וואס מ'האט געצונדן אלס א הילול ושבח צום אובערשטן ...

"און "והדליקו נרות בחצרות קדשיך" איז ניט א המשך צו פריער .. נאר דאס באציט זיך צו ווייטער - צו "להודות ולהלל לשמן הגדול", אז "הדליקו נרות כו' (וגם) קבעו שמונת ימי חנוכה אלו (כדי) להודות ולהלל כו", עכלה"ק.

ויש להעיר שלפ"ז לכאו' צ"ע בהסימני פיסוק שנדפס בסדור, "... ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה. ואחר כך באו בניך לדביר ביתך, ופנו את היכלך, וטהרו את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קדשיך. וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמן הגדול", ע"כ.

ולכאו' לפי השיחה, הנה אחרי המילים "והדליקו נרות בחצרות קדשיך" צ"ל פסיק ולא נקודה שהרי קאי על מה שכתוב אח"כ "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו", ואולי עוד יותר שצ"ל נקודה קודם תיבת "והדליקו", להפסיק בין ב' הענינים.

ולהעיר שבסדר תורה אור ותפלת כל השנה אין שום סימני פיסוק בכל נוסח "ועל הנסים".

וגם יש להעיר שבהערות *11 *16 מביא האבודרהם שמדבריו משמע ש"והדליקו נרות בחצרות קדשיך" קאי על הרבה נרות (ולא על המנורה) ובכל סביבות המקדש - ירושלים. (היינו כהביאור

בהשיחה בהשיחה). ועיי"ש (הוצאת אושא ירושלים תשכ"ג) שהפיסוק הוא כזה: "וטהרו את הקדשך ע"ש לטהר את הבית. והדליקו נרות בחצרות קדשך ע"ש (יחזקאל כד, י) הרבה העצים הדלק האש ואמר בחצרות קדשך ע"ש בחצרות קדשי ואמרו הלל והודאה לשמך וקבעו ימי חנוכה אלו להודות ולשבח לפניך. ע"ש אורך שהך כי עשית פלא".

וצ"ע באם זהו אמיתת הפיסוק שכתב המחבר בעצמו, דא"כ הי' נראה לומר שלא הכניס פסיק וכדו' בין 'והדליקו נרות' ולשבח לפסניך' מטעם הנ"ל. ויש לעיין בכ"ז.

אכילת לחם בביתו של אברהם

הת' מנחם יעקב לואיס

תלמיד בישיבה

/X/

בלק"ש ח"ה (ע' 193) ז"ל: " .. אפרים מקשאה משמי' דר"מ האלט: בשעת אימעצער געפינט זיך ביים אנדערן אין הויז, מוז ער זיך פירן לויט אלע חומרות והידורים ווי דער בעל הבית - אפילו ווען מצד עצמו איז דער אורח ווייט פון אזא הנהגה. במילא איז פארשטאנדיק דער טעם וואס אברהם האט ניט געגעבן די אורחים פונים לחם, ווייל זייענדיק דאן בביתו (של אברהם), האבן אויך זיי געדארפט זיין אפגעהיט אין עסן חולין בטהרה", עכ"ל.

וצלה"ב, דהרי בפ' וירא (יח, ט) בסוף דברי רש"י כותב: "אמר רבי יוסי ב"ח כדי לשגר לה כוס של ברכה", הרי מובן שכן אכלו לחם. ואין לומר דענין זה חולק עמש"כ ברש"י בפסוק ח' ש"לחם לא הביא לפי שפירסה נדה וכו'", כי בלק"ש חט"ו ע' 111 מבאר וז"ל " .. אין מס' ב"מ שטייט .. "כדי לחבבה כו' ריב"ח אמר כדי לשגר כו'", וואת דער לשון "ריב"ח אמר" (דער נאמען פון בעל המאמר פאר דעם ווטרט אמר) וויזט אז ריב"ח קריגט אויפן טעם "כדי לחבבה כו'" - און רש"י איז משנה און שרייבט "אמר ריב"ח כו'", וואס דער לשון ("אמר" פאר ריב"ח) וויזט אז "כדי לשגר כו'" קומט בהמשך צו "כדי לחבבה", עכ"ל.

ולכאורה י"ל, כסברת רבנן במדרש פמ"ח - דאפי' פת הביא לפניהם, ומה אם דברים שלא אמר להם הביא לפניהם, דברים שאמר להם עאכ"כ. וכפי' הרשב"ם עה"פ (ח) "לפי פשוטו של מקרא לא הוצרך לפרש שהביא את פת לחם על השולחן אלא התוספת שלא אמר להם הוצרך לומר שהביא. הבאת פת על השולחן אינו חידוש. [ע"ד מה שנתבאר בלקו"ש ח"י פ' נח, שכאשר הקב"ה ציוה לנח לעשות תיבה, לא הי' צורך לצוותו על כל הפרטים המוכרחים להיות בבניה, ורק פרטים אלו שזה לא הי' יודע מעצמו ציווהו הקב"ה עליהם].

ולפ"ז, מש"כ רש"י "ולחם לא הביא" הכוונה, שלחם זה, ששרה עשתה לא הביא, אבל לחם אחר (או לחם שעתה מחדש, או לכם ישן שמסתמא הי' לו, אבל שטעם שרוצה ששרה תאפה לחם חדש, כי אז הוא לחם יותר טרי ויותר טוב). כן הביא.

חסידות

חנוך

דוד גריהוט
תלמיד בישיבה

/ד/

בס' שער האמונה לאדמו"ר האמצאי רפמ"ב אומר שברית העולמות הי' מצד שחפץ חסד. אבל אח"כ צ"ל ע"י העלאת מ"ן דמעשה התחתונים, וממשיך שעד קבלת התורה הי' ההעלאה ע"י נשמות הצדיקים שמאדה"ר עד אברהם כחנוך ומתושלח ולמך.

ויש להעיר שאדה"ר מת בשנת א'תתק"ל ואז הי' משותלת בן רמ"ג שנה (כי נולד בשנת א'תרפ"ז), ואם עד שנולד חנוך (בשנת א'תרכ"ב) הי' מספיק העלאת מ"ן דאדה"ר מדוע שוב נצרכים להעלת מ"ן דחנוך. ולפ"ז הי' מספיק העלאת מ"ן דאדה"ר ומתושלח.

אבל ראה תו"א שמות נא, ד ו'לכן ירד חנוך .. שלא יחזור לגמרי לתוהו ובוהו רק שיהי' מבול .. אבל אם לא הי' חנוך הי' העולם חרב לגמרי ולא הי' נשאר אף נח ובניו".

שומר חסות

פרעה או שר של מצרים

שלמה לעווין

תלמיד בישיבה

/ה/

1234567

בתר"א סב, א מביא ולכן אמר פרעה מי הוא ה' שלא האמין לבחי' שם דלעילא, כי בודאי שם ה' דלתתא המהווה כל העולמות ידע. ולעיל (בתר"א שם נ, ב) וז"ש פרעה לא ידעתי את ה' כ"א שם אלקים (לכאו' את זה למדו יוסף מקץ מה, כה). ושם (פה, ב) משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את ה'.

ובכל הנ"ל (ועד"ז בעוד מקומות) מובא זה על פרעה שבעוה"ז הגשמי.

ולהעיר מס' שער האמונה פכ"ב כשר של מצרים שאמר מי ה' אשר אשמע בקולו מביא את זה על שרו של פרעה אף שתיכף ממשיך שם וכה"ג בסנחריב ואינו אומר זה על שרו של סנחריב.

פשוטו של מקרא

הערה בפשש"מ

הת' י. הכהן

יתות"ל 770 - קבוצה

/ו/

עה"פ ויהי בהקשותה בלידתה ותאמר לה המילדת שאל תיראי כי גם זה לך בן (לה, יז) ומפרש יש"ע: "כי גם זה, נוסף לך על יוסף ורבותינו דרשו עם כל שבט נולדה תאומה ועם בנימין נולדה תאומה יתירה.

והנה בהשקפה ראשונה יש לנו כאן שני פירושים:

(א) נוסף על יוסף, גם זה בן.

(ב) שנוסף על שתי התאומות גם זה בן.

והנה הכוונה בפירוש הראשון הוא בפשטות מה שמפרש הספורנו כשהחבלים מרובים סימן שזה נקבה, וכאן מכיון שהיתה קשי לידה - בהקשותה בלידתה והיא פחדה שזה יהי' נקבה, לכן הרגיעה אותה המילדת ואמרה לה שזה בן.

אבל אינו מובן דלפי זה הי' רש"י צריך להעתיק המילים לך בן או לכה"פ לרמזו ב'זגו", בנוסף למילים 'כי גם זה'. ובכלל צ"ל, מהו הקושי בפירוש הראשון שצריך להוסיף עוד תירוץ.

ולכן נראה לומר שאין כאן שתי פירושים, ורבותנו דרשו הוא הסבר למה שכתב קודם. וביאור:

קשה לרש"י למה הוצרכה המילדת לומר לרחל לא לפחד כי גם זה בן, הרי אם הי' קשה לה בלידה הי' מתאים יותר לומר לה, לא לפחד שלא יקרה לה שום דבר.

לכן מוכרח רש"י לומר שהפחד של רחל הי' אחר, וזהו מה שרבותנו דרשו. שהרי עם יוסף נולדו שתי תאומות, ומכיון שעם כל אחד מהשבטים נולד תאומה אחת, עכשיו שאצל רחל נולדו שתי תאומות היא פחדה שלא יולד לה בן, לכן המילדת הרגיעה ואמרה לה, אל תראי כי נוסף על שיש לך בן יוסף, נולד עכשיו שלישי (אחר שתי התאומות) בן זכר.

ומה שרש"י מעתיק המילים כי גם זה הוא, כי גם זה הולך על השלישי (בנימין) שהוא בן ולא כמו שתי התאומות, וזהו עיקר פירושו שהיו שתי תאומות לפניו (בנימין).

ואפ"ל דזה שרחל פחדה שיהיו נקבות (ולא זכר) - הרי גם ללאה היתה בת (דינה), כי כמו שכתב רש"י לפנ"ז (עט לד) שהאמהות נביאות היו, ורחל ידעה שרק תלד פעמיים, ולכן פחדה שאם יצאו נקבות לא יולד ממנה השבט היב.

ואפ"ל דגם זה רמז רש"י בתיבת 'שבט' ולא זכרים או כו"ב. אבל עדיין צ"ע למה רש"י לא פי' כהספורנו, ופי' ד"א שקשה בדרך הפשט, שעם כל שבט נולד תאומה ובפרט שעל פסוק ל"ב כ"ג מדייק רש"י ממש"כ רק אחד עשר ילדיו, שדינה לא היתה, והרי היו עוד כו"כ ילדות שנולדו עם כל שבט, וצ"ע.

שונות

רשימות מאמרי עת"ר

הרב שלום יעקב חזן
 "כאן צוה ה' את הכרעה"

/ז/

בביכלאך גוכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בא בראש כל ביכל מפתח
 מאמרים, שנערך ע"י כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

בנוסף ע"ז ישנו קובץ בפ"ע בגוכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, הכולל
 רשימת מאמרי אדמו"ר מהורש"ב משנות תרנ"ט - תר"פ, בצירוף
 תוכן התחלת המאמרים.

בין ב' רשימות אלו ישנם כר"כ שינויים, ועל אחדים מהם - לקמן.

רשימת מאמרי דא"ח שנערכה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח,
 מיוסדת על ב' רשימות הנ"ל, בנוסף ע"ז הוסיף עוד מאמרים שהיו
 תח"י או ששמע אודותם, שבכת"י מעתיקים או הנחות.

ברשימות זו אתעכב על השינויים בין ג' רשימות הנ"ל למאמרי שנת
 עת"ר:

במפתח לביכל גוכ"ק עת"ר, לאחר ד"ה וביום השמע"צ, נרשמו
 המאמרים דלקמן: (א) ותנח התיבה, (ב) והנה בזח"א, (ג) וביאור הענין.
 על ג' מאמרים אלו לא נרשם תאריך אמירתם (לא במפתח ולא
 בראש המאמרים), (ד) ויאמר לו יהונתן דש"פ תולדות.

ברשימת המאמרים שבקובץ המפתחות, נרשמו המאמרים
 בשינויים:

(א) ותנח התיבה, והנה בזח"א - כמאמר אחד, ותאריך אמירתו: ש"פ
 נח, ותוכן התחלתו: "ב' ענינים שבקר".

[ואולי יש לומר בד"א מה שברשימה זו נרשמו ב' מאמרים בסוף
 העמוד בצדו השמאלי, ובד"כ הם אותם התיבות האחרונות דעמוד
 הבא אחריו. ובעמוד שלאחריו רשום ד"ה - "והנה בזח"א". היות
 ולפועל ד"ה ותנח התיבה הי' רק בעת האמירה אך לא נרשם בגוכ"ק,
 א"כ יש מקום לומר שב' מאמרים אלו הם מאמר אחד.]

(ב) המאמר הבא אחריו הוא ד"ה - וביאור הענין, ותאריך אמירתו נרשם - בחצאי ריבוע - לך, ותוכן התחלתו הוא - "נסירה בעבודה".

(ג) המאמר שאחריו הוא ד"ה ויאמר לו יהונתן דש"פ תולדות, ותוכן התחלתו הוא - "נסירה הבדלה בין ד"א למל".

בב' רשימות אלו נשמט המאמר ד"ה וע"פ הנ"ל יובן, [או כרשום ברשימת מאמרי דא"ח ד"ה - ויהיו חיי שרה].

ברשימות מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר מה"מ, - וכן נעתק בסה"מ עת"ר בתחלתו - נרשם:

(א) ד"ה ותנח התיבה, ש"פ נח, ותוכן התחלתו הוא "ב' נעינים שבקר", (ב) ד"ה והנה בזח"א דש"פ לך, ותוכן התחלתו נעתק מאמר שלפניו! (ג) ד"ה וביאור הענין ותאריך אמירתו - ש"פ וירא (מאמר בתאריך זה לא נרשם בב' רשימות הנ"ל!), ותוכן התחלתו הוא - "נסירה בעבודה". (ד) ד"ה ואברהם זקן כו' וע"פ הנ"ל יובן דש"פ חיי שרה, ובהערות כ"ק אדמו"ר מה"מ למאמר זה: "לע"ע לא מצאתי אלא הנחה", וכנראה הכוונה (כפי שהוסיפו המו"ל) לד"ה המתחיל שנשמט בגוכי"ק, ולמאמר זה לא נרשם תוכן התחלתו (וכנ"ל שמאמר זה נשמא בב' רשימות דאדמו"ר מוהרי"צ).

לאחרונה הגיעו לידנו כמה הנחות ממאמרי שנת עת"ר דש"פ נח, לך, חיי שרה (ונדפסו כבר בהוספות לסה"מ עת"ר), מהנחות אלו מוכח:

(א) בש"פ נח נאמר רק חלק המאמר כפי שנדפס בסה"מ עת"ר (ולא כרשום בקובץ המפתחות).

(ב) בש"פ לך נאמר הן המאמר שמתחיל והנה בזח"א והן ד"ה וביאור הענין (ולא כנרשם בג' רשימות הנ"ל), אף שמאופן החלוקה בגוכי"ק נראה לכאורה שבמחשבתו הק' הי' לאומרם בב' שבתות).

(ג) בש"פ וירא אמר כנראה המאמר המתחיל: וע"פ הנ"ל יובן.

(ד) ש"פ חיי שרה אמר מאמר, אך לא רשמו בכתי"ק, ונמצא רק הנחה (כפי שנדפס בהוספות לסה"מ עת"ר).

רשימות - ג'

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

ברוקלין נ.י.

/ח/

בימים אלו זכינו לזכות גדולה ונפלאה שיצא לאור "רשימות - ג"
לכ"ק אדמו"ר, ובענינא דיומא מילי דחנוכה ועוד.

ויש להעיר בזה איזה ציונים:

ע' 17 - אתרוג שסובל כו' - נתבאר בכמה מאמרים לכ"ק אדמו"ר
ע"ד האתרוג שנוסף ע"ז מובא בהמשך וככה תרל"ז, שזה תקופה של
ג' שנים, ג' שני חזקה.

וזהו מאי חנוכה כו' - נתבאר גם בד"ה מאי חנוכה תשל"א.

ע' 21 - בני עלי' שאין לו שייכות לר"ה - נתבאר גם בלקו"ש ח"י, ע'
312.

ע' 21 - ונר שבת כו' - נתבאר בד"ה להבין ההפרש בין הש"ק כו'
תשי"ט ועוד. לכללות כמה פרטים ברשימה זו - נת' בתורת שמואל -
תר"ל ע' מה ואילך.

ע' 37 - הכלים שלמטה מתרבין יותר - נתבאר בארוכה בדרוש יום
ב' דר"ה תשל"ל.

ע' 48 - רשימה זו יש לדייק מהסגנון שזה הי' בעת שרבינו שהה
באשכנז (ברלין או כיר"ב).

מכללות ג' רשימות האחרונות (בנושא מדע כו') שנכללו בקונטרס
"רשימות ג" יש להעיר ממה שלימדנו רבינו כל מה שברא הקב"ה לא
בראו אלא לכבודו כו' ולכן יש לומר בדא"פ תוכנם דרשימות אלו
הוא לגלות בהן נושא המדע ה"לכבוד" של הקב"ה. ובפרטיות הנה
מונה הרמב"ם סוגים שונות של חכמות וביניהם חכמת החשבון
וגיאמטרי' וכו' שהם הם החכמות שרבינו מברר ומלבן אותם על
בוריין באור החסידות.

אוצר החכמה

פעמונים (במעיל של כה"ג) בקדה"ק

הרב יצחק

ברוך כהן

תלמיד בישיבה

/ט/

בילקוט ראובני פרשת אחרי מביא בשם ספר ברית מנוחה (אשר האריז"ל סמך עליו), "בקדש הקדשים הי' חקוק השם באותיותיו ובניקודיו בשער¹ הארון וכאשר הי' רואה הכהן ששער הארון הי' מלא זוהר לבן הי' שמח מאד ואם הי' רואה אדום לא הי' סימן טוב לישראל ולא לכהן ובראות הכהן האדום הזה הי' מתאמץ ואמר רבון העולמים שובה מחרון אפיך והנחם על הרעה לעמך והי' אומר ומרבה ההקשות ותחנונים לפני הקב"ה והיתה קו א' נקשרת (במעיל הכהן של משי לבן והיתה אותו הקו נקשרת החוצה)² כמו"כ בעזרה והי' כ"ג מנענע הקו והי' רומז שיצעקו בנ"י אל ה' וישוּבו אליו בכל לבבם וכראות הכהנים והעם שהכהן מנענע הקו היו צועקים בנפש מרה ושואלים רחמים מלפני הקב"ה ומיד האדום חוזר ללבן והכ"ג מנענע הפעמונים מרוב השמחה עכ"ל של היל"ר. ועד"ז מובא בס' ברית מנוחה לפנ"ז (במהדורת ירושלים תשי"ט כב, א) "הי' מנענע את בגדיו והי' קולו של פעמונים נשמעין החוצה".

ולע"ע נעלמה ממני כוונתו במ"ש שהכ"ג הי' לבוש במעיל בקודה"ק.

¹ בשער יש לעיין מה הכוונה בזה.

² המובא בפנים בהחצאי לבנה חסר בביל"ר כאן וניתוסף מספר ברית מנוחה.

לוח התיקון למפתח ענינים שבלקו"ת

הרב שלום יעקב חזן

"כאן צוה ה' את הברכה"

/יו"ד/

לוח התיקון למפתח ענינים שבלקו"ת, הוגה השוואה לגוכל"ק כ"ק
אדמו"ר מלך המשיח.

דף	עמוד	שו"ה	נדפס	צ"ל
20	ב	דיאב	ומ"ת	מ"ת
20	ג	פיעים	כתירין	רתיכין
20	ד	הקדוש	דעא	דעא[א]
20	ד	במג	דא"ס	דא"ס
יא	ג	ה:	ו	ו(דצגג.
יא	ג	עוי"ע	ה' ו.	הוי.
יא	ג	(לכשראה	(לכשראה	(לקשראה
יא	ג	מט	גיבד	גירג
יא	ד	שע	ביטג	בטג
יא	ד	מעט	דטזא	בטזא
יב	ד	והארתה	בני	בנ.
24	א	דמזא	שמות	שמחת
24	ב	(ע"ד	י"ג	ע"ג
24	ב	שבנאצלים	מלטלמ"ע	מלטלמ"ע
יג	ג	גיג	ולא	לא
יג	ד	פושע	פושע	פושעי
26	א	פזר	קשר	קשב
26	ב	שמרים).	שמרים).	שומרים).

דף	ע'	שו"ה	נדפס	צ"ל
26	ד	מאדך	(בנשמות)	(צו"ב בנשמות)
יד	א	מעיו.	מעיו.	מעיו.
יד	ב	דמחד	לך.	לק.
יד	ג	(שם)	מקיפים	ומקיפים
יד	ד	ומקיפים	ק.	פיו ק.
28	א	(ברכות	ק"ש שמע	שמע
28	ג	ראשית	מזג	אזג
28	ד	(ר.)	(אהבה	(אב הר.)
טו	ב	געטא	(מר.)	(עור.)
30	ד	שבמדבר	ומפנימיותן	ופנימיותן
טז	ב	תורה	פנימי	פנימי,
טז	ב	גוי.	תרוממך..	ותרוממך.. מתכסין
טז	ד	השוויות	השוויות	השוואת
32	ד	דבא	ברוך	ברוך
32	ד	ת.	הא'	ה"א
יז	א	גסג	גסדג	גסדא
יז	ב	בטוב	בטוב	הטוב
יז	ד	כסא	הלהא,	הלחא,
34	א	(הגדול)	בלחא.גכא	גכא
34	א	גסדב	גסוג	גסוג.גסוד.
34	ב	דכאב	דכאב	דסאב
34	ג	סי	גמא	גמזא
34	ג	ע"ח	ע"ח	ע"ה

